

Щодо проблеми академічної добročесності на українській освітянській ниві: стан та перспективи

Аспірантка кафедри педагогіки, 3 року навчання,
Микитенко Марина

“ Основними чинниками поширення плагіату в студентському середовищі є:

”

- необхідність виконання великого обсягу письмових робіт протягом навчального семестру/року;
- повторюваність/неактуальність тем письмових робіт/розрив між темами та сучасними/актуальними/цікавими потребами;
- відсутність практичного застосування (перспективи застосування) результатів робіт;
- відсутність розуміння необхідності та мети написання письмових робіт (не профільні, не цікаві, застарілі предмети);
- ставлення викладачів до плагіату ;
- низький рівень професіоналізму, мотивації та зацікавленості викладачів;
- відсутність чітких та універсальних норм щодо оцінки оригінальності текстів, а також її вплив на загальну оцінку письмової роботи.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Нормативно правові акти України

1 Закон України “Про освіту”, стаття 42.

2 Закон України “Про повну загальну середню освіту”, стаття 43.

3 Етичний кодекс ученого України. Схвалено Постановою загальних зборів НАН України від 15.04.2009 р. № 2.

4 *Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. Укладено підкомісією 303 “Академічна доброчесність” Науково-методичної комісії 15 з організаційно-методичного забезпечення якості вищої освіти Науково-методичної ради МОН у 2016 р.* 5 *Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти. Лист МОН від 26.10.2017 р. № 1/9-565.*

6 *Рекомендації щодо запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). Лист МОН від 15.08.2018 р. № 1/11-8681. Автори – Олексій Панич, Олександр Малишев, Юрій Каганов.*

7 *Розширений глосарій термінів та понять із академічної доброчесності; Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН від 23.10.2018 р. № 1/9-650. Автори – Володимир Бахрушин, Євген Ніколаєв. Підготовлено в рамках Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні.*

Нормативно правові акти

8 *Запобігання окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності* : Аналітична записка. Лист МОН від 20.05.2020 р. № 1/9-263. Автор — Володимир Бахрушин.

9 *Про належну якість дисертаційних досліджень*. Лист МОН від 11.06.2020 р. № 1/9-318. Автор — Наталія Костецька.

10 *Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності*. Затверджено Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29.10.2019 р. Протокол № 11.

11 *Документи і звіти з академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти*.

12 *Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2020 рік*. Частина звіту присвячена академічній доброчесності.

Проект Закону України «Про академічну доброчесність»

Основні компоненти:

- 1 Визначаються : Загальні принципи забезпечення академічної доброчесності;
- 2 Основні вимоги академічної доброчесності;
- 3 Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти та вступників;
- 4 Засоби забезпечення академічної доброчесності;
- 5 Види порушень академічної доброчесності;
- 6 Реагування на порушення академічної доброчесності;
- 7 Академічна відповідальність здобувачів освіти.

Висновки

Відсутність єдиних правил і норм оцінювання оригінальності текстів та прозорих алгоритмів боротьби з плагіатом (профілактики, виявлення, покарання). Призводить до поширення даного явища.

Тому, необхідно також чітко визначити наслідки за порушення принципів академічної доброчесності як для закладів освіти, так і для окремих осіб (здобувачів, педагогічних, науково-педагогічних працівників).

Верховній Раді України:

Прийняти закон «Про академічну доброчесність»

Міністерству освіти і науки України, Інституту модернізації змісту освіти:

1) при розробці методичних рекомендацій для закладів освіти включити до них виявлення потенційного плагіату та інших форм списування як складову оцінювання навчальних досягнень;

2) розробити та запровадити для перших курсів ЗВО навчальний курс «академічна доброчесність», покликаний підвищити обізнаність здобувачів у цій сфері та формувати у них нетерпимість до проявів академічної недоброчесності.

ЗВО:

- Запровадити вибіркову дисципліну - Академічна доброчесність,
- Заохочувати здобувачів до проходження: онлайн курс Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів Prometheus, онлайн курс Академічна доброчесність EdEra,
- Поширювати культуру академічної доброчесності (семінари, круглі столи).

Дякую за увагу!